

Veřejný ochránce práv
JUDr. Otakar Motejl

V Brně dne 21. května 2004
Sp. zn.: 745/2004/VOP/MON

Vážený pane veliteli,

obdržel jsem Vaše stanovisko, č.j.: 107-11/2004-4215, z 27. dubna 2004 k podnětu pana [REDAKCE], bytem [REDAKCE], [REDAKCE], který poukazoval na překročení pravomocí vojenské policie při silniční kontrole v areálu kasáren v Bechyni dne 29. září 2003.

[REDAKCE] [REDAKCE] spatřoval pochybení vojenských policistů v tom, že mu byl při silniční kontrole kontrolován též řidičský průkaz, OTP vozidla a byla provedena orientační dechová zkouška. Uvádí, že zákon č. 124/1992 Sb., o vojenské policii, neumožňuje provádět kontrolu v tomto rozsahu, a zákon č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů, svěřuje pravomoc vyžadovat řidičské oprávnění, OTP vozidla a provádět dechovou zkoušku pouze příslušníkům Policie ČR.

Další možné pochybení spatřoval [REDAKCE] [REDAKCE] v tom, že vojenská policie, která při kontrole shledala, že nebyl připoután, své zjištění postoupila k řízení příslušné přestupkové komisi. V této části podnětu jsem však pochybení vojenské policie neshledal.

Ve svém stanovisku uvádíte, že bylo zpracováno s přihlédnutím k faktu, že pan [REDAKCE] [REDAKCE] je občanským zaměstnancem armády. K jeho námitkám sdělujete: S ohledem na rozlehlost kasáren v Bechyni povoluje velitel útvaru na žádost jednotlivých zaměstnanců vjezd soukromými dopravními prostředky do objektu a k tomu vydává povolení pro konkrétní osoby a konkrétní vozidla, jejichž pohyb ve vojenském objektu je přesně stanoven a kontrolován. Vozidlo [REDAKCE] [REDAKCE] zastavila vojenská policie v areálu kasáren, v souladu s ustanovením § 17 odst. 2 zákona č. 124/1992 Sb., o vojenské policii, a zkontrolovala oprávněnost jeho pohybu ve vojenském objektu podle § 2 písm. b) a § 3 odst. 1 písm. a) téhož zákona. Podle ustanovení § 12 zákona o vojenské policii hlídka [REDAKCE] [REDAKCE] požádala o prokázání totožnosti.

Ke kontrole řidičského průkazu a OTP vozidla sdělujete, že ke zjištění oprávněnosti výskytu a pohybu dopravního prostředku ve vojenském objektu je nutné, aby řidič předložil potřebné doklady, v daném případě povolení vydané velitelem, obsahující identifikační údaje. Tyto údaje je však nutné ověřit, a to např. z OTP vozidla, aby kupříkladu nedošlo k záměně vozidla. Přesto, že zákon o vojenské policii výslovně neuvádí oprávnění ke kontrole dokladů předmětného soukromého vozidla, lze je podle Vašeho názoru dovodit z působnosti vojenské policie (§ 2 písm. b) zákona o vojenské policii), z oprávnění požadovat vysvětlení (§ 11) a z oprávnění k zastavování a prohlídce dopravních prostředků (§ 17 odst. 2 a 3). S ohledem na to, že úkolem vojenské policie je kromě jiného také dohlížet na bezpečnost provozu vozidel ozbrojených sil a ostatních dopravních prostředků, máte za to, že předmětem silniční kontroly, směřující ke zjištění totožnosti osoby, oprávněnosti jejího pobytu a pohybu a pohybu vozidla ve vojenském objektu, je

kontrola totožnosti řidiče, jeho způsobilost k řízení vozidla a osvědčení o registraci vozidla.

Pokud jde o provedení orientační dechové zkoušky, odkazujete na ustanovení § 6 zákona č. 37/1989 Sb., o ochraně před alkoholismem a jinými toxikomaniemi, které stanoví, že osoba vykonávající činnost, při níž by mohla ohrozit život nebo zdraví lidí nebo poškodit majetek, nesmí požívat alkoholické nápoje nebo užívat jiné návykové látky při výkonu této činnosti nebo před jejím vykonáváním. Tato osoba je povinna podrobit se na výzvu vyšetření ke zjištění, zda není ovlivněna alkoholem nebo jinou návykovou látkou. Mezi orgány oprávněnými vyzvat takovou osobu k vyšetření jsou uvedeny i orgány Ministerstva obrany. Dále poukazujete na odst. 6 citovaného ustanovení, který odkazuje na § 135 odst. 2 písm. g) zákoníku práce, podle něhož mají pracovníci povinnost podrobit se vyšetření, zda nejsou pod vlivem alkoholu nebo jiných omamných látek, které provádí organizace, u níž jsou v pracovním poměru, resp. velitelem stanovený okruh vedoucích pracovníků útvaru. Ustanovení § 7 zákona č. 37/1989 Sb. potom zakotvuje povinnost organizace přijímat opatření k ochraně před alkoholismem a jinými toxikomaniemi a kontrolovat jejich plnění. K realizaci zákona č. 37/1989 Sb. byl vydán rozkaz ministra obrany č. 1/1998, který stanovuje postup při prevenci toxikomanie, alkoholismu a jiných sociálně patologických jevů a ze kterého vyplývá povinnost minimálně dvakrát ročně dodržování zákazů a omezení kontrolovat, přičemž v praxi při provádění kontrol velitelé útvaru úzce spolupracují s vojenskou policií.

Obávám se, vážený pane velitel, že se s Vašimi argumenty nemohu jednoznačně ztotožnit.

Podle mého názoru nelze z platného zákona o vojenské policii dovodit oprávnění vyžadovat k ověření oprávněnosti pobytu a pohybu osoby a pohybu vozidla ve vojenském objektu předložení řidičského průkazu a OTP vozidla. Z obecně vymezených úkolů vojenské policie zabezpečovat kázeň a pořádek ve vojenských objektech a dohlížet nad bezpečností provozu vozidel ozbrojených sil a ostatních dopravních prostředků ve vojenských objektech, vymezených v ustanovení § 3 odst. 1 písm. a), a h) zákona č. 124/1992 Sb., taková pravomoc podle mého názoru vojenské policii neplyne.

Nejsem přesvědčen, že by kontrola občanského průkazu a OTP vozidla byla nezbytná pro zjištění oprávněnosti pohybu osoby a vozidla ve vojenském objektu. Domnívám se, že pokud jde o vozidla, obsahuje povolení (popř. by mohlo obsahovat) nepochybně dostatečně konkrétní údaje, jako registrační značku vozidla, tovární značku, typ a barvu apod., z nichž má vojenská policie dostatečné možnosti ke kontrole oprávněnosti pohybu vozidla ve vojenském objektu. V případě pochybností o oprávněnosti pobytu a pohybu osoby a pohybu vozidla ve vojenském objektu může vojenský policista využít svých oprávnění daných zákonem o vojenské policii – požadovat vysvětlení, požadovat prokázání totožnosti, prohlédnout vozidlo. K požadování předložení řidičského průkazu a OTP vozidla ale, domnívám se, oprávněn není.

V případě ██████████ ██████████ nebylo podle mého názoru namístě ani provedení dechové zkoušky. Zákon č. 37/1989 Sb., na který odkazujete, v ustanovení § 6 zakazuje požívat alkoholické nápoje nebo jiné návykové látky v souvislosti s výkonem činnosti, při níž by mohlo dojít k ohrožení života nebo zdraví lidí nebo poškození majetku. Osoby vykonávající takovou činnost jsou povinny se podrobit

vyšetření na přítomnost alkoholu, popř. jiných návykových látek, a to na výzvu orgánů uvedených v odst. 4 citovaného ustanovení. Toto je však pouze základní rámcová úprava a zákony, které upravují působnost uvedených orgánů, následně konkretizují, za jakých podmínek a vůči jakým osobám mohou tyto orgány provedení dechové zkoušky požadovat. Z právní úpravy jednoznačně vyplývá, že obecné oprávnění vyžadovat provedení dechové zkoušky řidiče vozidla mohou pouze příslušníci Policie ČR (viz § 124 odst. 8 písm. e) zákona č. 361/2000 Sb.). Vojenský policista je oprávněn pouze k provedení dechové zkoušky vojáka podezřelého ze spáchání přestupku (viz § 20 odst. 1 zákona č. 124/1992 Sb.); což není případ [REDAKCE].

[REDAKCE] [REDAKCE] může být eventuálně jako občanský zaměstnanec Armády ČR podle ustanovení § 6 odst. 6 zákona č. 37/1989 Sb. a ustanovení § 135 odst. 4 písm. g) zákoníku práce vyzván příslušným vedoucím zaměstnancem stanoveným v pracovním řádu k dechové zkoušce za účelem zjištění, zda není pod vlivem alkoholu nebo jiných návykových látek. Smyslem těchto ustanovení, a ustanovení rezortních předpisů na ně navazujících, je předcházet možné konzumaci alkoholu či jiných návykových látek na pracovišti, během plnění pracovních úkolů a v pracovní době, resp. tomu, aby v tomto čase nebyly zaměstnanci těmito látkami ovlivněni.

V případě [REDAKCE] [REDAKCE] se však zdá zřejmé, že vojenský policista, který ho kontroloval, patrně nebude patřit mezi okruh vedoucích zaměstnanců stanovených v pracovním řádu příslušných k provádění dechové zkoušky. Mimo to, výsledek dechové zkoušky prováděné zaměstnavatelem podle zákoníku práce by měl sloužit pouze příslušnému vedoucímu zaměstnanci, který dechovou zkoušku nařídil. V tomto případě však byl záznam o provedené dechové zkoušce obsažen v „hlášení silniční kontroly“ a postoupen přestupkové komisi. Dechová zkouška v případě [REDAKCE] [REDAKCE] tak nebudí dojem, že by šlo zkoušku prováděnou podle zákoníku práce, ale naopak se zdá, že ji vojenští policisté pojali jako dechovou zkoušku řidiče v rámci běžné silniční kontroly.

Jelikož Vaše vyjádření neodstranilo moje pochybnosti o správnosti postupu vojenských policistů, rozhodl jsem se zahájit v dané věci šetření podle § 14 zákona č. 349/1999 Sb., o veřejném ochránci práv, ve znění pozdějších předpisů. Žádám Vás podle § 15 odst. 2 písm. b) citovaného zákona, abyste se k výše uvedeným skutečnostem vyjádřil. Prosím o Vaši odpověď do 15 dnů od doručení tohoto dopisu.

S pozdravem

Vážený pan
plk. Mgr.
velitel
VÚ 4215
390 61 Tábor

Údolní 39
602 00 Brno
tel: (+420) 542542111, fax: (+420) 542542112

